

Livsglede

MOMENTUM NYTT 3/2002
MOMENTUM
FORENINGEN FOR ARM- OG
BENPROTESEBRUKERE
WWW.MOMENTUM.NU
INFO@MOMENTUM.NU

MOMENTUMnytt nr. 3/2002

Utgiver: MOMENTUM,
Grinistubben 6, 1359 Eiksmarka.
Utkommer 4 ganger årlig.

Layout og sats: Anita Baastad
Trykk: Wisa Grafisk as

Styret:
Styreleder: Nils-Odd Tønnevold
Tlf.: 22 44 87 97
E-post: nils@connectum.no
fax: 22 44 33 19

Nestleder: Helge Borgevad
Tlf.: 32 85 64 26
E-post: helge.borgevad@c2i.net

Redaktør: Anita Baastad
Tlf.: 67 14 79 42
E-post: info@momentum.no

Medlemsansvarlig: Anne-Grethe Jensen
Tlf.: 64 93 15 55
E-post: annegrethe57@sensewave.com

Økonomiansvarlig: Ola Kvisgaard
Tlf.: 98 21 11 37
E-post: olak@europay.no

Styremedlem: Kristin Lesser
Tlf.: 22 29 71 75
E-post: fred.lessner@c2i.net

Styremedlem: Geir Liang
Tlf.: 72 83 47 47
E-post: liangdoc@sensewave.com

Styremedlem: Tor Dalsheim
Tlf.: 61 29 56 29
E-post: tor.dal@frisurf.no

Internett:
<http://www.momentum.no>

Årskontingent:
- Hovedmedlemskap for protesebrukere kr. 200.-
- Støttemedlemskap for pårørende og fagpersonell Kr. 100.-
- Støttemedlemskap bedrift kr. 500.-.
Gaver mottas med takk!

Annonser:
Vennligst kontakt
Nils-Odd Tønnevold tlf. 22 44 87 97,
faks 22 44 33 19 eller nils@connectum.no
for nærmere informasjon.

Bankforbindelse:
BNbank, kontonr. 9235.17.01406

Kjære Leser

Forsommeren var en særdeles travel tid for Momentum. Utstillingen "Livsglede" ble vist land og strand rundt og innimellom var det møter med helsepersonell, ortopediske fagfolk og politikere, bl.a. sosialministeren. All aktivitet dreiet seg om å spre kunnskap og skape et samarbeide for å bedre de lemløses livskvalitet. 6. juni deltok Momentum representert ved styreleder Nils-Odd og nestleder Helge på Ortopedisk forum – Forum for tverrfaglig samarbeide og utvikling mellom Sykehusene, samarbeidende opptreningssentre og kommuner- .

Et av høstens mange programmer er høst/førjulsweekend på Rainbow Hotel Vetre i Asker ultimo november. Der vil Norges fremste spesialist på Fantomsmerter, psykolog og forsker Gunnar Rosén, presentere resultater fra prosjektet Fantom 2000, et prosjekt Momentum tok initiativ til for en tid tilbake. Der vil det også bli holdt et Likemannsseminar og årets ortopediingeniør vil bli kåret. Alle "bitene" er ikke på plass i skrivende stund, men så fort de er det vil du få beskjed.

Medlemsbladet er "tynt" denne gangen (det er to år siden det var på bare tjue sider). Det er fordi denne sommeren har (og i skrivende stund er) den varmeste og rareste i undertegneds minne. Varmen gjør noe med aktivitetensnivået. Dog, en skal ikke klage. Kulden kommer tidsnok. Inntil da -

En riktig behagelig og glad sensommer!

Aktuelle tema & reportasjer

Livsglede inntar Drammen	s. 4-6
Nytt Ortopediverksted i Vestfold	s. 8-9
Møt Alexander Wang-Hansen	s. 10-11
I møte med sosialministeren	s. 12-13
Hvem blir kåret til årets ortopediingeniør 2002?	s. 15
Momentum Kontaktpersoner	s. 17
Innmeldingsblankett	s. 19

Nils-Odd Tønnevold
Styreleder

Anita Baastad
Redaktør

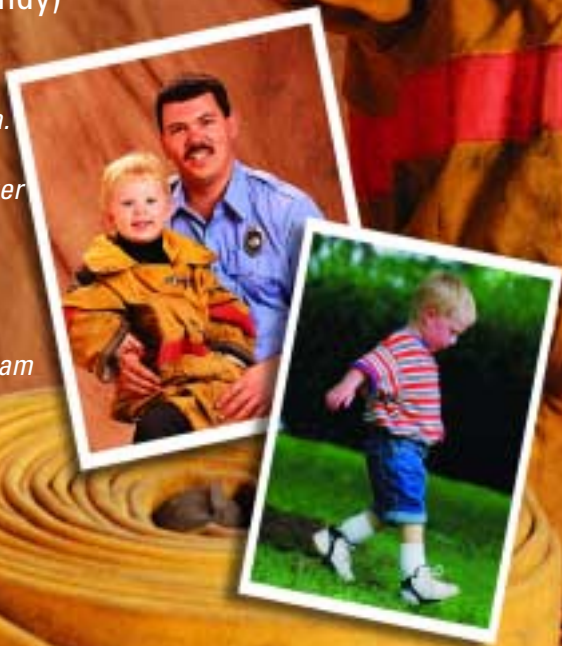

"Når jeg blir stor... vil jeg bli brannmann!"

"Andy er min lille villmann, fra tidlig om morgenen til sent på kvelden holder han på, ingenting kan stoppe ham. Det er flott å se ham hoppe og løpe. Han snur seg på femøringen med sitt (kick-board) uten å tenke seg om. Andy forteller til meg at han vil bli brannmann når han blir stor akkurat som sin far. Takket være College Park tror jeg han en dag kommer til å bli en kjempebra brannmann. Som Andys foreldre er vi takknemlige for Andys TruPer™ fot fra College Park som holder ham fokusert på de positive sidene av livet sitt heller enn de negative. TruPer™ foten gir ham ubegrensede muligheter."

Gordon Digby (far til Andy)

Andy har fått amputert beina. Til tross for det er han en svært aktiv krabat, som bruker College Park TruPer™ hver dag. Mens mye kommer til å forandre seg etterhvert som han vokser opp, vil TruPer™ være der hver dag og med ham hvert steg på hans vei.

Technology for the human race™

For mer informasjon kontakt din ortopediingeniør eller Steinar Knutsen, Erimed, tlf 91 68 62 72, e-post: steiknut@online.no

TRUPER

erimed

“Livsglede” inntar

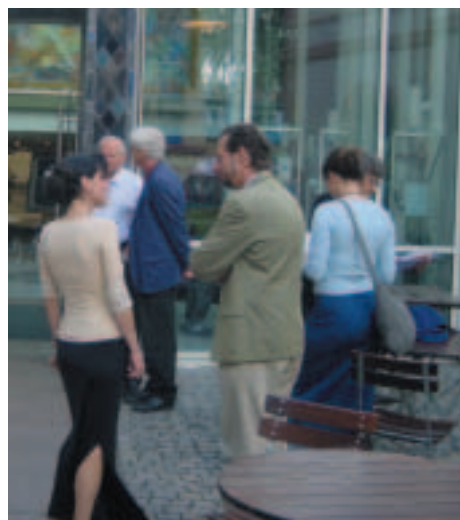
Drammen 12 juni 2002

Mange kom for å se utstillingen “Livsglede” som ble åpnet av Nils-Fredrik Wisløff, Rådmann i Drammen og Styreleder i Helseregionen Sør.

“Livsglede” gjorde et sterkt inntrykk og vakte enorm begeistring. Drammens Tidende og TV Buskerud viet “Livsglede” stor oppmerksomhet.

Deltakerne følger spent med da rådmann Nil-Fredrik Wisløff klipper snoren

Katinka Lyngroth, ildsjel bak arrangementet, ønsker velkommen

Innledning

Styret i Foreningen Drammen Teater har gjort en fantastisk jobb i forbindelsen med gjenreisningen av teateret etter brannen i 1993. Men så har da også teateret fått den prestisjetunge Europa Nostraprisen 2 ganger. En pris som skal inspisere til bevaring av det beste i europeisk kulturarv. At “Livsglede” befant seg her på det sentrale møtestedet Glassfoajéen, ser Momentum som en anerkjennelse på at “Livsglede” regnes om kultur for alle, også de om har sine lemmer i behold.

Styreleder **Nils-Odd Tønnevoll** ønsket velkommen og introduserte bidragsyterne, men før de kom til orde slapp han til konsertpianist **Helge Evju**. Å sitte i Glassfoajéen og oppleve hans mesterlige spill var en opplevelse.

Ort.ing. **Karl Tomas Lyngroth**: ”Endelig har vi fått muligheten til å presentere denne unike utstillingen med mottoet “Livsglede”. Kanskje overraskende for noen, når det dreier seg om mennesker som mangler en lemedel. Momentum følger med på hva som skjer innen proteseteknikk og de har til en hver tid sine argusøyne rettet mot

Rachmaninov/E.Wild - “How fair this place” og R. Strauss/H.Evju - “Zueignung” var på reportaret

Ort.ing. Karl Tomas Lyngroth, BTO AS er en av ildsjelene og sponsor av arrangementet

Dag Jørstad DOT AS den andre sponoren og ildsjelden av arrangementet

Drammen Teater

Tiden for det store øyeblikket er kommet - Rådmann Nils-Fredrik Wisløff klipper snoren - og vips er utstillingen åpen. Det vil den være frem til 30. juni

Anna-Ma Burum og Per-Arne Bjerke not utstillingen

oss i bransjen. Vi føler selvfølgelig at dette er en pest og en plage, men du verden så oppdragende....(!) Takk for det viktige arbeidet dere har gjort så langt og lykke til videre.”

Ort.ing. Dag Jørstad: ”Istedenfor å se på mennesker som mennesker, ser vi på mennesker som stigmatiserte bilder og putter dem i en bås. Har en fått klistrelappen funksjonshemmet på seg – da snakker vi om oss og de funksjonshemmede. Jeg kjenner ingen funksjonshemmede, men jeg kjenner mange mennesker som har en eller annen form for funksjonshemming. I et vidt

perspektiv har vi det alle sammen. Vi har alle noe vi føler vi ikke mestrer. ”Livsglede” er en utstilling av mennesker som oss alle og derfor er det en utstilling for oss alle”

Rådmann Nils –Fredrik Wisløff:

”Vi har i Norge et stort sett vel-fungerende helsetilbud i offentlig regi. Likevel er det store utfordringer. Stortinget har nylig vedtatt å overføre spesialisthelsetjenesten til nye statlige foretak, fordi fylkeskommunene ikke kunne gi helsetjenesten utviklingsmuligheter nok. Som både rådmann og styreleder i det regionale helseforetaket

ser jeg at vi må utvikle oss for å leve opp til de forventninger som stilles til oss for tilstrekkelig kapasitet, og for å være 100% på pasientenes premisser i behandling og omsorg.

Men vi vil alltid være avhengige av samspill med andre. Næringslivet skal levere oss og pasientene tjenester og produkter. Den enkelte må ha et eget ansvar, og frivillige organisasjoner har en avgjørende rolle for å skape miljø og forståelse mellom mennesker. Livsglede er en flott overskrift for en utstilling her i Drammens Teater. Flott at en slik utstilling legges her i Drammen! Lykke til!”

Forsetter neste side

To svært fornøyde tilkuere

Utstillingen ga virkelig deltakerne noe å snakke om

Nok en gruppe som måtte gi uttrykk for den sterke opplevelsen ”Livsglede” var

Sven og Liv Kari Arnesen lytter oppmerksomt

Nigel Wicks, Jerry Berglund og Frode Holm

Reidun Borgevad koser seg i solen

Styreleder **Nils-Odd Tønnevold:**
 ”LIVSGLEDE” dreier seg om å se ting i perspektiv og glede seg over de GODE ØYEBLIKKENE. For det er bedre å tenne et lys enn å forbanne mørket! Denne våren har vi dannet lokale ressursgrupper av brukere og pårørende i 17 fylker inkl. Buskerud i den hensikt å spre informasjon, inspirasjon og muntrasjon til nyskadde og familiene deres, men også å bidra til erfaringsutveksling mellom mer erfarne brukere.

”Poenget med utstillingen er å spre LIVSGLEDE, men også og TAKKE – først og fremst pårørende, men også alle andre som bidrar til vår rehabilitering, ikke minst våre gode hjelpere på de ortopediske verkstedene som sørger for at vi har bein å gå på, armer til

å strekke ut og hender til å gripe med,” uttalte Nils-Odd.

Alle bidragsyterne: Rådmannen Nils - Fredrik Wisløff, konsertpianist Helge Evju, arrangementsansvarlige Katinka Lyngroth og Helge Borgevad, og ortopediingeniørene Dag Jørstad og Karl Tomas Lyngroth og fra henholdsvis Drammen Ortopediske Institutt AS og Buskerud Teknisk Ortopedi AS, ble behørig takket for sine bidrag.

Av Anita Baastad

Svein Arnesen og Ola Kvisgaard har funnet ”tonen”

Momentums kontaktperson i Telemark, Øystein Serkland bilser på Katinka Lyngroth, en ildsjel bak “Livsglede” og Drammen Teater

Den skal tidlig lære om god kavalier skal bli

Sjarmetrollene Mari og Astrid Arnesen

Proven solutions for complete confidence

ULTIMATE® KNEE

Innovativ hydraulisk knäled som bygger på det Svenska Regnell systemet med avancerade lösningar och flexibilitet för brukaren:

- passar för nya och högaktiva brukare
- kan låsas i viktbelastning, eller flexionsdämpning för sluttningar och trappor
- fullt justerbar hydraulisk sving och ståfas kontroll
- aluminium och lättviktstitan, passar för brukare upp till 125kg

PATHFINDER™ FOTEN

Den avancerade triangel konstruktionen hos den prisbelönta Pathfinder foten ger brukaren komfort och balans samt friheten att vistas med tillit i ojämn terräng.

- enastående energiåtergivning reducerar den dagliga tröttheten som många brukare upplever
- hållbar pneumatisk hälffjäder tillåter brukaren att själv ställa in tryck i förhållande till sin aktivitetsnivå
- finns tillgänglig i sju olika tåffjäder hårdheter, passar för brukare upp till 159kg

ALPHA® SPIRIT LINER

Alpha Spirit Liners och Spirit Seals är designad för optimal komfort och hållbarhet. Cirkulära Alpha attachment tabs förhindrar att sleeve glider ner och försämrar suspensionen.

Tyget på Spirit liners påminner om den mjuka delen av kardborreband:

- formar sig bättre vilket gör att det går fortare att "gå in" den nya linern och gör på - och avrullning lättare
- förbättrad hållbarhet mot förslitning och avskavning.

I samarbete med Ohio Willow Wood

Ortho Europe AB, Rubanksgatan 9, 741 71 Knivsta, Sverige.
Tel: +46 (0)18 34 92 91 Fax: +46 (0)18 34 92 90 Email: helge.orthoeurope@telia.com
www.ortho-europe.com

Siste skudd på “Stammen”

av ortopediske verksteder
fant sted i Sandefjord 2. mai i år...

... og Norge har nå 26 ortopediske verksteder. Klaveness skofabrikk er nærmeste nabo og teknomed as gleder seg til et fruktbart samarbeide med skofabrikken. Men firmaet kan mer enn sko. Alle typer ortopediske hjelpemidler og proteseproduksjon er firmaets område. Heldigvis.

Vi ble hjertelig mottatt da vi ankom det nyoppussede verkstedet 25. juni. Lys, luft og festlige bilder av sko var det som slo meg da jeg kom innenfor døren. Og hvilke hyggelige, dyktige og erfarne fagfolk!

Jon Andersen forteller at logoen til teknomed as symboliserer “bevegelsespotensiale” eller “fri bevegelse”. Vår faglige ambisjon er å kunne bidra til at hver enkelt bruker av ortopediske hjelpemidler skal kunne utnytte sitt potensiale.

Pål Kristoffersen er en svært erfaren ortopeditekniker som har vært borte i det meste av det faget kan by på av utfordringer.

Reza Sayd Nejadian er offentlig godkjent ortopediingeniør og kommer fra Kurdistan.

I sin streben etter å nå sin ambisjon - det at brukerne skal utnytte sitt

potensiale optimalt - samarbeider firmaet med spesialist i ortopedisk kirurgi Dr. Terje Nord og Dr. Per Gunnar Bjørholt, spesialist i fysikalsk medisin og rehabilitering.

Teknomed as har også gått til anskaffelse av et nytt verktøy, “Tracer Cad”, som brukes når protesehylser konstrueres digitalt. Jon Andersen forteller:

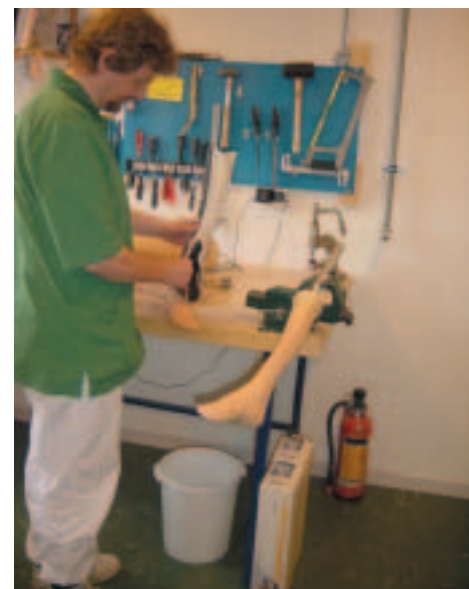
“Vi kan nå konstruere modeller med meget stor presisjon. Nøyaktigheten sammen med erfaring vil øke muligheten til å gi hver enkelt protesebruker en mer dokumentert oppfølging. Dette igjen tror vi vil føre til en mer stabil kvalitet på protesehylsene. Det er ofte

Det store og luftige verkstedet gir arbeidsglede

Pål Kristoffersen ved arbeidsbenken

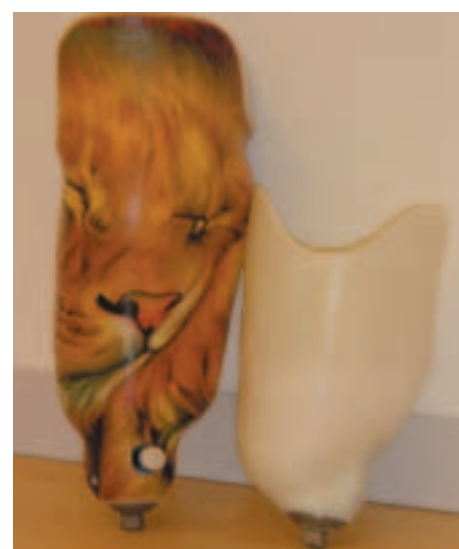

Jeg falt for disse bildene - og selvfølgelig skoene. Særlig den nederste.

detaljene som avgjør om en protese er god eller mindre god, og med dette utstyret har man etter min mening bedre kontroll med prosessen. Fremdeles er det ortopediingeniøren som fagperson som er mest avgjørende om resultatet skal bli bra, men med tilgang til egnet utstyr så øker presisjonen.

Tradisjonell gipstaging er fortsatt nødvendig å mestre. I vårt fag er det slik at en metode aldri kan benyttes på alle. Man må spille på de mulighetene som finnes for å løse hver enkelt oppgave på beste måte. Den største fordelene med "Tracer Cad" er etter min mening at alle mål lagres med stor nøyaktighet. Justeringer blir kontrollert

bare på en bedre måte, og arbeidet med å kunne tilby en komfortabel protese over tid på tross av stumpeforandringer blir mer oversiktlig," understreker Jon Andersen. Og i følge han har det de siste 20 årene foregått en utvikling slik at den ortopeditekniske service har geografisk tilpasset seg brukerne. Nå går vi inn i en periode hvor behovet for spisskompetanse innenfor ortopediteknikken øker og konkurranse kan gi brukerne mulighet til kreve nødvendig ekstra kompetanse. Dette er positivt for alle involverte parter.

En protesehylse behøver slett ikke være "tam". En tiger på lår eller legg gjør seg like godt som på "tanken"

Av Anita Baastad

Samtlige følger intenst med når Jon Andersen demonstrerer det nye vinduerverktøyet

Og her er "Tracer Cad"

Møt Alexander Wang-Hansen

Armprotesebruker siden han var baby

Alder: 20

Bosted: Strandveien 53
3132 Husøysund

Yrke: Student

Sivil Status: Ugift

Interesser: Seiling, ski og NASA

Det var med spenning jeg så fram til å intervju Alexander, ung som han er og så trygg på seg selv at han stilte opp som fotomodell i Momentums "lille gule"! Hvorfra får man en slik indre sikkerhet på seg selv? Kanskje intervjuet ville gi meg svaret på det?

Kort om Alexanders interesser. Seiling har han nærmest et lidenskapelig forhold til. Han deltok i paralympics i Sydney og hadde med på laget Cato Zahl Pedersen og Knut Herrem. Han har store planer om å kvalifisere seg for paralympics som går av stabelen i Aten 2004. Vi ønsker han og teamet hell og lykke. Alexander stortrives også i skiløypa og har ingen problemer med å stave seg fram med sin spesialprotese. Og så er han virkelig tent på NASA prosjekter og har tatt konsekvensen av det. For et år siden begynte han på det 4 årige studiet Fly design – aerodynamikk – ved Institute of Technology i Florida. Studiet kan bygges videre på og man kan ende opp om doktor. Han valgte Florida fordi det er varmt der og fordi det ligger nær NASAs oppskytningsrampe. Akkurat nå er han hjemme og har tid for et lite intervju.

"Alexander, hermed tar jeg av meg min imaginære hatt. Hadde jeg kunnet neie, skulle jeg gjort det. Men et bukk får gjøre nytten. Så fantastisk flott synes jeg det var av deg å stille opp som modell i Momentums likemannsbrosjyre, særlig når man tar i betraktning samfunnets dyrkelse av det perfekte. Dog jeg har noen spørsmål i den forbindelse med ditt engasjement. Alexander, hva tenkte du da du ble spurt om å stille ditt medfødte "lyte" til almen beskuelse?"

"Nei, jeg tenkte det var greit jeg"

"Det positive selvbildet du utstråler formes tidlig i barndommen. Ble du mobbet på grunn av den manglende armen?"

"Nei, aldri."

"Og hva med de første tenåringsårene? Da er vi jo alle ekstremt følsomme og særdeles redde for å skille oss ut. Selv kan jeg huske at det ikke skulle mer til enn en kvise på nesen – og jeg holdt meg hjemme. Jeg gikk ihvertfall ikke dit hvor den gutten jeg var avstandsforelsket i var. Kjenner du deg igjen i dette jeg nå sier?"

"Nei, jeg gjør ikke det."

"Hvordan opplever du amerikane- res holdninger mot anderledeshet? Er de mer tolerante og åpne enn det vi er?"

"Den var vanskelig. Jeg har ikke merket noe særlig hverken der eller her. Nei de er ganske flinke på det."

"Momentum har et prosjekt på gang om fantomsmerter. I den forbindelse hadde vi en temakveld i oktober 1999. Norges fremste spesialist på området, psykolog & forsker Gunnar Rosén, åpnet med å spørre "Hvordan går det an å ha vondt i et lem man ikke har?" Det skyldte at hjernen har et kroppskart. Og så fortalte han om en pike som var født uten høyre arm. Da hun falt av en hest og enden av armstumpen smalt i bakken besvimte hun. Det første hun sa da hun kom til seg selv var – "Jeg har fått armen min tilbake". Fallet bevirket til at kroppskartet ble demaskert slik at hun kunne oppleve armen. Har du Alexander hatt lignende opplevelser?"

"Aldri"

“Dine fremtidsplaner kommer vel frem i valg av studium. Likevel, er det noen spesielle håp/drømmer du har tenkt å realisere? Kunne du tenke deg å fortelle oss om det?”

“Nei, jeg prøver egentlig å bare ta ting som det kommer. Gjøre det jeg har mest lyst på. Jeg har ingen store planer”.

”Seiler du i Florida?”

”Ja, men det tok litt tid før jeg fant lagets hjemmeside som ikke hadde vært oppdatert på 4 år. Seilerlaget hadde heller ingen brosjyrer. Det lå nede. Fra bosten skal jeg være helt med”

“Kanskje du kan få liv i et dødt lag? Det kan være litt av en utfordring det.”

“Ja, det er det.”

Og hermed var tiden ute for å stille flere spørsmål. Innledningsvis spurte jeg om intervjuet ville gi meg svar på hvorfra man får en slik indre sikkerhet som den Alexander er i besittelse av. Langt på vei gjorde det det. Atmosfæren rundt han er bare helt herlig. Sjøen ligger noen få steinkast unna og vel innenfor

døren tasser 3 kattunger. Han er den eldste i en søskenflokk på 3 og foreldrene tok tidlig kontakt med dysmeliforeningen og senere Momentum da det startet opp.

Alexanders bakgrunn, pluss noe som bare er han selv, mener jeg er svaret på den positive selvsikkerheten han utstråler.

Av Anita Baastad

Alexander Wang-Hansen, en av fotomodellene i den “lille gule” poserer foran seg selv

Møte med Sosialministeren

Ingjerd Schou

Sosialministerens kontor, 28. mai

Overlege Per J. Lerud, ortopediingeniør og styreleder i NOF Sverre Olsvik, ortopeditekniker og styreleder i NOTF Atle Karlsen, ortopediingeniør Tømm Kristensen, informasjonsleder i ND Thyra Kirknes og styreleder i Momentum Nils-Odd Tønnevold møtte sosialminister Ingjerd Schou for å fremlegge sitt ønske om opphevelse av den såkalte "18-årsregelen".

Det er forskriftens §5-15 det refereres til når man snakker om "18-årsregelen". Dette er en forskrift til Folketrygdloven som sier:

"Spesialprotese. Det kan ytes stønad til nødvendig spesialprotese (eksempelvis skistav-, svømme-, ro-, sykkelprotese o.l.) til barn under 18 år, slik at barnet kan følge jevnaldrende i sin utvikling."

Hva innebærer 18-års regelen?

Arm- og benprotesebrukere under 18 år får de proteser de er i behov av, men ikke etter fylte 18 år. En del amputerte trenger spesialprotese for å kunne bruke PC, sykle, gå på ski osv.. Å holde seg i form for å forebygge følge- og slitasjeskader på ben, armer, kne, hofte, rygg, skuldre, nakke, og utbrenthet altfor tidlig er viktig. Uføretrygd kan ellers bli utfallet. Det er spesielt uheldig at unge i etableringsfasen ikke får dekket midler til proteser for fritidsaktiviteter. Mange av disse er rent kroppslig ikke utvokst ved 18 års alderen.

Hvor mange blir rammet av 18-års regelen?

Det er omtrent 5000 benamputerte og 1000 armamputerte i Norge. En del av dem klarer hverdagslige- og fritidssysler med sin vanlige protese, mens andre er avhengige av mer enn én protese. Momentums beregninger viser at det er rundt 500 armamputerte og 100 benamputerte som blir rammet av dagens uheldige praksis.

Trenger vi 18-års regelen?

Momentum mener at "18-årsregelen" er inkonsekvent og i strid med regjeringens uttrykte handlingsplaner og regjeringsuttalelser om funksjonshemmedes integrering i samfunnet. "18-årsregelen" er et utslag av urettferdig og tilfeldig regel-anvendelse som hindrer ungdom og voksne å ta del i naturlig livsutfoldelse. Regelen er dessuten i strid med den norske rettferdighetstanken. Hvis den som trenger mer enn én protese, må betale selv etter fylte 18 år, åpner det for sosiale skjevheter hvor bare de som har

økonomi til å betale selv kan få spesialprotese.

Positiv mottakelse

Vi som deltok på møtet med sosialministeren opplevde at hun satte pris på vårt initiativ og var helt på linje med vår synspunkter. Ikke så rart kanskje ettersom hun er sykepleier av utdannelse. Hun fremholdt imidlertid at det er usannsynlig at aldersgrensen vil bli droppet helt, men det kan la seg gjøre å heve aldersgrensen for innvilgelse av spesialprotese utover dagens 18-års grense.

For å kunne fremme forslag om en "ny" aldersgrense trengs en del informasjon som hjelper oss og sosialministeren å underbygge vår argumentasjon.

En ny aldersgrense på 30, 40 eller 60 år ble drøftet og preferanse ble uttrykt for 60, 40, 30 i prioritert rekkefølge. Det skal bli spennende å se hva resultatet blir utover høsten. Vi er lovet tilbakemelding innen utgangen av 2002.

Av Anita Baastad

C-LEG – suksén fortsetter...

3C100 C-LEG mikroprosessorstyrt kneledd

C-LEG® representerer makedets første og eneste mikroprosessorstyrte hydrauliske kneledd med sving- og ståfasekontroll.

Med C-LEG kan amputerte endelig gå dynamisk og behagelig med variert hastighet uten å tenke på hvordan de går!

Takket være den hydrauliske ståfasekontrollen, kan gange i utforbakke enkelt avikles, likeså trapper og på ujevnt underlag.

Dette kneleddet har en innebygd sensortechnik som leser av og tilpasser kneleddets egenskaper til brukerens bevegelsesmønster.

3C100 er anbefalt for en bred brukergruppe av benamputerte. Den kan brukes av meget aktive brukere, og av de som trenger mer ståfase sikkerhet.

Den finns med pyramide kobling til modulsystemet og nå også med gjenget topp for direkte hylse-lamineringer (i 4R43-adapter) til lange TF-stumper og knedisarti-

kulerte. C-LEG anbefales ifølge Otto Bock Klassifiseringssystem for låramputerte med kroppsvekt opp til 125kg. Mellom eller høy aktivitetsnivå.

... nå for brukervekt
opp til 125kg

KROPPSVEKT	<125 kg		
	<100 kg		
	< 75 kg		
	lav mellom høy AKTIVITETSNIVÅ		

Otto Bock
HEALTH CARE

Otto Bock Scandinavia AB • Per Bjergsrud
Tel 22 74 05 10 • Mobile 90 98 29 92
Fax 22 74 06 05 • e-mail: bjergsrud@ottobock.se

Ta kontakt med din Ortopediingeniør!

QUALITY FOR LIFE

Hvem blir kåret til "Årets Ortopediingeniør 2002"?

*Dette er din sjanse til å nominere din
ortopediingeniør til å motta prisen.*

Enhver arm- og benprotesebruker bosatt i Norge kan sende inn nominasjon. Det er ikke noe skjema å fylle ut. Du kan skrive hva du vil, men det er viktig at du

grunngir hvorfor nettopp din ortopediingeniør bør få prisen. For øvrig gjelder følgende retningslinjer:

Nominasjoner:

- må ikke overstige 500 ord
- bør beskrive hvordan du har fått en (flere) protese(r) som passer svært godt og ser svært bra ut
- bør beskrive hvordan du blir mottatt av ortopediingeniøren og hans/hennes evne til å lytte, fange opp signaler om ditt behov, sette seg inn i din situasjon og omsette dette i praksis
- bør beskrive hva du synes om ortopediingeniørens faglige dyktighet, oppfølging, informasjon, opplæring i protesebruk, evne til å unngå feil ved å kvalitetssikre sitt arbeid og generelle serviceinnstilling overfor deg
- må være mottatt av Juryen innen 31. oktober 2002.

Vennligst send din nominasjon til:

Momentum

v/Juryen

Per post: Dorthes vei 1, 0287 Oslo

Per faks: 22 44 33 19

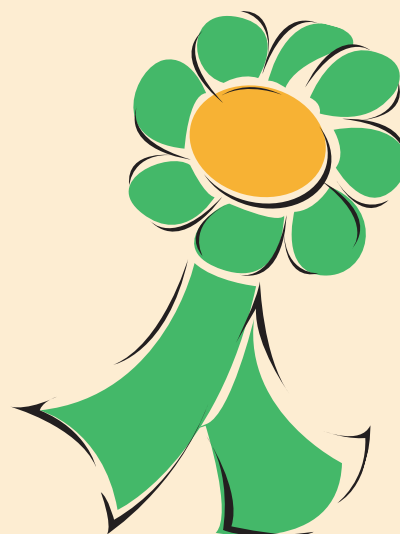
Per e-post: info@momentum.nu

Konvolutten/faks/e-post bes merket:

Momentums pris til Årets Ortopediingeniør 2002

Gjennomgang av innsendte nominasjoner og utvelgelse av kandidat til å motta prisen for årets ortopediingeniør 2002 vil bli foretatt av en egen prisutdelingsjury. Juryen består av overlege Per J. Lerud (ortopedisk kirurg ved Aker

Universitetssykehus), fysioterapeut Marta Brandt (sjefsfysioterapeut ved Aker Universitetssykehus) nestleder i Momentum Helge Borgevad og styreleder i Momentum Nils-Odd Tønnevoid

BUSKERUD TEKNISK ORTOPEDI AS

Vennlighet

Innsikt

Erfaring

Vinkelveien 2 • Postboks 3568, 3007 Drammen
Telefon 32 80 93 93 • Fax 32 80 93 94

På samme adresse finner du Ortopediklinikken AS med spesialister i generell og ortopedisk kirurgi

Vi spesialtilpasser:

- Protoser
- Ortoser
- Korsetter
- Fotsenger
- Ortopediske sko
- Såler
- Løpsinnlegg

NORD-NORGES ORTOPEDISKE VERKSTED AS

Individuelt tilpassede hjelpemidler:

- protoser   - sko
- ortoser   - såler
- korsetter

(NNOV), mellomveien 23, 9007 Tromsø, Tel 776 00 810, Faks 776 00 830

Poliklinikk med ortopediske legespesialister

Ditt behov - vår utfordring

Les mer om vår virksomhet på
www.tov.no

SERVICE MED ORTOPEDISKE OG TEKNISKE HJELPEMIDLER

Produkter

- Ben- og armprotoser
- Ben- og armortoser; støtteskiner
- Korsetter
- Ortopediske spesialsko
- Innleggsåler og fotsenger
- Varmehjelpemidler for kuldeintoleranse
- Kompresjonshjelpemidler for brannskadet hud
- Sitteskall

Tjenester

- Vurdering av behov
- Måltaking og avstøpning
- Produksjon
- Trening og opplæring
- Justeringer og reparasjoner
- Etterkontroll og oppfølging
- Forskning og utvikling

Momentum

kontaktpersoner i dine hjemtrakter

Brukere, pårørende eller fagpersonell - ta gjerne kontakt med likemannskontakten i ditt distrikt.

Oslo & Akershus

Trond Eirik Ege (Gjerdrum)
Tlf 63 99 14 92

Troms & Finnmark

Wilmar Hanssen (Harstad)
Tlf 77 07 18 75

Buskerud

Helge Borgevad
(Sylling)
Tlf 90 16 26 81

Aust-Agder

Arne Larsen
(Grimstad)
Tlf 37 04 24 48

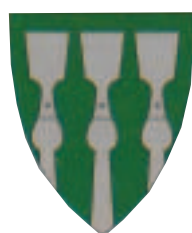
Sogn & Fjordane

Gunnar Skahjem
(Aurland)
Tlf 91 37 49 94

Oddny Vaage (Måløy)
Tlf 99 69 98 33

Hedmark

Rune Søstuen
(Elverum)
Tlf 62 42 53 58

Vest-Agder

Bøye Prestegaard
(Flekkefjord)
Tlf 38 32 01 63

Nordland

Per Meby (Bodø)
Tlf 75 58 01 35
Jan Henry Søberg
(Stokmarknes)
Tlf 76 15 17 14
Gunnar Bakke
(Ballangen)
Tlf 76 92 86 50

Oppland

Tor Dalsheim
(Skåbu)
Tlf 61 29 56 29

Rogaland

Olav Stornes
(Hauge i Dalane)
Tlf 51 47 73 41

Telemark

Øystein Serkland
(Siljan)
Tlf 35 94 12 84

Vestfold

Paul Hagen
(Sandefjord)
Tlf 33 46 14 85

Hordaland

Bente Eriksen
(Bergen)
Tlf 55 28 41 66

S.Trøndelag & N.Trøndelag

Elsa Sofie Solberg (Skogn)
Tlf 74 09 97 76

Genesis II en naturlig måte å gå på!

Beveger du deg i ulent terreng? Gjør du det så er GENESIS II noe for deg. GENESIS II er en multifunksjonell fot med tilnærmet samme bevegelsesmuligheter som din opprinnelige fot hadde.

Den unike buformede foten er energisparende og det resulterer i en fjærlignende reaksjon når tåen forlater underlaget. Frasparket ligner på det din opprinnelige fot hadde. Det som skjer er at den oppsparte energien som skapes når du spaserer blir tilbakeført når foten forlater bakken. Det føles helt naturlig.

Genesis II avanserte multi-axiale ankel gir deg som bruker den en naturlig kontrollert axial rotasjon og deleksjon. Alle disse mulighetene til bevegelse gir en naturlig holdning, gange og mulighet til å drive med alle slags aktiviteter uten å tenke på det ujevne terrenget.

Genesis II blir levert til alle aktivitetsnivå og alle vektclasser.

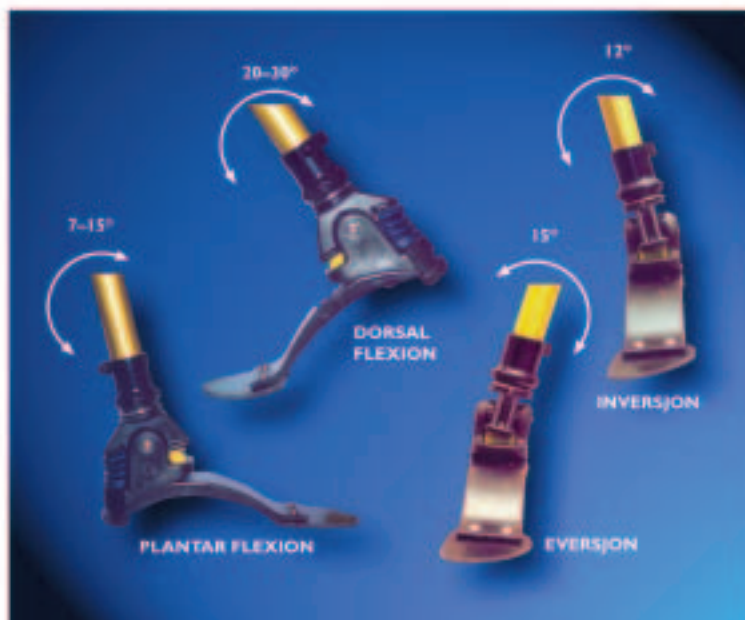
Tekniske spesifikasjoner

- Høyde 13 cm til pyramidisk topp
- Heiøyder opp til 5,5 cm
- Størrelse 21-26 dame
- Størrelse 21-30 menn
- Leveres i alle aktivitetsnivå
- Brukervekt opp til 115 kg

Støtdemperoversikt

farge	motstand	støtdemper
gul	hard	fremme
grønn	fast	fremme
rød	med. fast	fremme/bak
blå	medium	bak
klar	med. myk	bak
orange	myk	bak
sort	ekstra myk	bak

TA KONTAKT FOR Å FÅ TILSENDT GRATIS DEMOVIDEO

Et godt liv forlenger latteren

Meld deg inn i Momentum

Hvem er du? Du er en av oss. Vi er akkurat som alle andre. Vi er unge og gamle, kvinner og menn. Vi er opptatt av hverdagslige sysler, fritidsaktiviteter, jobb, bolig, bil, reiser, kjærester, familie og venner. Det eneste vi egentlig har til felles, er at vi har amputert eller er født uten arm eller bein. Dette bringer oss til gjengjeld tett sammen. Vi har det gøy og du er hjertelig velkommen inn i fellesskapet.

Hva kan du bli med på?

Vi ønsker å bidra til livsglede gjennom informasjon, muntrasjon og inspirasjon. Du kan delta på møter og seminarer hvor aktuelle temaer tas opp og hvor vi alle blir kjent med hverandre. Du får medlemsbladet fire ganger i året med siste nytt på protesefronten og reportasjer fra alle arrangementene våre. I tillegg har vi et stort nettverk av protesebrukere som har bearbeidet sin situasjon, og som gjerne stiller opp for andre. Dette kaller vi likemannsarbeid.

Åpent for alle

Hvis du er i nær familie eller venn til en amputert, kan du ha stor glede av et medlemsskap. Du får se at andre har lagt historien bak seg og du kan bygge opp et sosialt nettverk.

Du som arbeider med rehabilitering kan også ha glede av et medlemsskap. I Momentum møter du et inspirerende interesseforum bestående av helsepersonell, protesebrukere m.v.

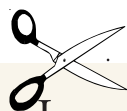
Alle ortopediske verksteder, sykehus, opptreningssentre og leverandører er også velkomne som medlemmer for å fremme saker av felles interesse.

Om Momentum

Vi er en interesseforening for arm- og benprotesebrukere, pårørende og alle som er interessert i rehabilitering.

Momentum ble etablert i 1996 og har over 300 medlemmer. Styret består til enhver tid av personer hvor minimum 2/3 selv er protesebrukere.

Foruten likemannsarbeid, ivrer vi for at protesebrukere skal få en best mulig hverdag. Vi arbeider bl.a. for optimal amputasjonskirurgi - og rehabilitering, ortopediteknisk service og smertebehandling. Momentum er tilsluttet FFO.

Innmelding

Fyll ut og send inn. Porto er betalt!
 Eller meld deg inn på www.momentum.nu
 Du kan også benytte faks nr 22 44 33 19.

Ja! Jeg/vi ønsker å bli medlem i Momentum!

Kryss av:

- ☐ Hovedmedlem, kr 200
☐ Støttemedlem, kr 100
☐ Bedriftsmedlem, kr 500

Prisene gjelder for år 2002.

Navn .....

Adresse .....

Postnr./Sted .....

Telefon .....

Se www.momentum.nu hvis du ønsker mer informasjon før du melder deg inn, eller kontakt Anita Baastad på tlf. 67 14 79 42 eller Nils-Odd Tønnevd på tlf. 22 44 87 97.

Kan sendes
 ufrankert i
 Norge.
 Momentum
 betaler
 portoen.

SVARSENDING
 Avtale nr 140116/21

Momentum
 Skøyen Bedriftssenter
 0212 Oslo

Går du på tur i tøfler?

Ulike sko har ulike bruksområder og det samme gjelder for silikonhylser i en protese.

Med andre generasjons Iceross-hylser kan man forandre protesens egenskaper til å passe optimalt i ulike situasjoner, som for eksempel til en rolig dag hjemme, en spasertur eller hagearbeid.

Andre generasjons Iceross-hylser for leggproteser består av modellene **Dermo**, **Stabilo** og **Sport**. De kan byttes om hverandre i samme protesehylse. De har unike funksjoner som gjør hverdagen enklere og mer funksjonell.

Kontakt din ortopediingeniør eller Terje Eintveit, Øssur Nordic, tlf. 22 61 57 70, for mer informasjon om andre generasjons Iceross-hylser!

Iceross®

- fordi hvert menneske er unik